

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm:"
Tədrisi məsələləri üzrə
prorektor vəzifəsini icra edən
 dos Z.I. Məmmədov
" 12 " "sentyabr" 2025-ci il

İxtisas: 060632 İnformasiya texnologiyaları və sistem mühəndisliyi

Fakültə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər.

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: İnformasiya texnologiyalarının müasir problemləri

Kodu: MİF-B02

Tədris ili: II tədris ili, (2025-2026) Semestr: III

Tədris yükü: Auditoriya saati 30 (15 saat müəhazirə, 15 saat seminar məşqələ)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: prof. Ədalət Kərim oğlu Kərimov

Məsləhət saati: V gün saat 12²⁰ -13³⁰

E-mail ünvanı: qurbanovanar@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhər Fizuli 170 a Tədris korpusu,

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. Kompüter və informasiya-kommunikasiya texnologiyaları:
N.Allahverdiyeva, M.Namazov-Bakı 2012
2. İnformatika, S.Q.Kərimov, S.B.Həbibullayev, T.I.İbrahimzadə -Bakı-2011
3. Müəhazirə konspekt materialları.
4. https://az.wikipedia.org/wiki/%C4%B0nformasiya_tehnologiyalar%C4%B1
5. İnformasiya sistemləri və verilənlər bazası, M.İsayev, L.Mahmudbəyli, F.Qurabnov ,
Bakı 2019
6. Kitabxana-Informasiya texnologiyaları, Xəlil İsmayilov, Bakı-2009

IV. Prekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən, "Kompüter mühəndisliyinin əsasları", "Kompüterin tətbiqi nəzəriyyəsinin əsasları", fənlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri: Fənnə kompüter mühəndisliyinin müasir problemlərindən, kompüter texnikasının inkişafından, təhlükəsizliyindən, kompüter şəbəkələrindən və bir sıra məsələlərdən bəhs olunur. Fənnin tədrisində əsas məqsəd magistratura tələbələrində elmi və texniki fəlsəfi problemləri- elmi layihələrin, diplom və dissertasiya işlərinin uğurlu hazırlanmasına dair biliklərə yiyələnməsinə, elmi işləri yerinə yetirmək metodikasını öyrətməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballıq sistemdə qiymətləndirilir. Bu balı tələbə smestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Smestr ərzində toplanan bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollektivinə görə. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal-tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açır;
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırır bilmir;
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırır bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91 – 100 bal	əla	A
81 – 90 bal	çox yaxşı	B
71 – 80 bal	yaxşı	C
61 – 70 bal	kafi	D
51 – 60 bal	qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 15 saat, seminar 15 saat. Cəmi: 30 saat

Nö	Keçirilən mövzuların adı və məzmunu	Mühazirə Seminar	Saat	Tar
1	2	3	4	5
	Mühazirə mövzuları			
1.	Mövzu № 1. Giriş.İxtisas sahəsi.İnformasiya texnologiyaları Plan: 1.İnformasiya və informasiya texnologiyası anlayışı. 2.İnformasiya texnologiyasının məzmunu, tarixi və məqsədi 3.İnformasiya texnologiyalarının xüsusiyyətləri, növləri 4.Verilənlərin emal texnologiyası 5.İdarəetmənin informasiya təminatı texnologiyası	2	2	

arına uyğun olaraq 5 sual	Mənbə: 1,2,3,5 Mövzu № 2. İnformasiya üzərində hesablamalar, onun ölçülməsi və müasir problemlər Plan: 1. Mövqeyli və mövqeysiz say sistemləri 2. Ədədlərin bir say sistemindən digər say sistemə çevrilməsi 3. Verilənlərin komputerdə təsvir olunması 4. Mənfi ədədlərin xüsusi kodlaşdırılması 5. İnformasiyanın miqdarının ölçü vahidləri və informasiyanın kodlaşdırılması Mənbə: 1,2,3	2	2	
3.	Mövzu № 3. Yeni informasiya texnologiyası Plan: 1. Yeni informasiya texnologiyaları haqqında ümumi məlumat 2. Yeni informasiya texnologiyalarının əsas xüsusiyyətləri və prinsipləri 3. İnformasiya texnologiyasının iyerarxik strukturu Mənbə: 2,5	2	2	
4.	Mövzu № 4. Kompüter şəbəkələri, tarixi və inkişaf perspektivləri Plan: 1. Kompüter şəbəkələri haqqında ümumi məlumat 2. Kompüter şəbəkələrində istifadə olunan texnologiyalar və avadanlıqlar 3. Lokal kompüter şəbəkəsi 4. Açıq sistemlərin qarşılıqlı əlaqə modeli 5. Qlobal kompüter şəbəkələri Mənbə: 1,2,3	2	2	
5.	Mövzu № 5. İnformasiya texnologiyalarının alət və proqram vasitələri Plan: 1. İnformasiya texnologiyalarının texniki vasitələri 2. İnformasiya texnologiyalarının proqram vasitələri Mənbə : 6 (103-114)	2	2	
6.	Mövzu № 6. İnformasiya texnologiyalarının rəqlamentləri, informasiya məhsulları və xidmətləri Plan: 1. İnformasiya texnologiyalarının rəqlamentləri 2. İnformasiya məhsulları və xidmətləri anlayışları 3. İnformasiya məhsulları və xidmətlərinin tələbatçılıq xüsusiyyətləri 4. İnformasiya məhsulları və xidmətlərinin təsnifatı Mənbə: 6 (115-140)	2	2	

7.	Mövzu № 7. Kompüter təhlükəsizliyi, problemləri və inkişaf tarixi Plan: 1. İnformasiya təhlükəsizliyinin əsas istiqamətləri və baza prinsipləri 2. İnformasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasının metod və vasitləri 3. Lokal və uzaq məsədə yerləşən kompüter sistemlərinə edilən hücumların tipik növləri 4. İnformasiya mühafizəsinin aparat-proqram metodları Mənbə: 1,2,3	2	2	
8.	İnformasiya sistemləri və verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri. İntellektual texnologiyalar və sistemlər. Plan: 1. İnformasiya sistemləri və verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri onların rolu və problemləri 2. İntellektual texnologiyalar və sistemlər.	1	1	
	Cəmi	30		

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr " **Kompüter mühəndisliyi ixtisas sahəsinin müasir problemləri** " kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında nəzəri və praktik şəkildə fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- İnformasiya və informasiya texnologiyası anlayışı.
- Yeni informasiya texnologiyaları haqqında ümumi məlumat
- İnformasiya texnologiyasının iyerarxik strukturunun mənimsənilməsi
- İnformasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasının metod və vasitələrinin öyrənilməsi

" **Kompüter mühəndisliyi ixtisas sahəsinin müasir problemləri** " fənninin tədrisi zamanı tələbələrə kompüterin strukturuna aid olan müxtəlif bölmələrinin və praktik tətbiqini öyrədilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir: " **Kompüter mühəndisliyi ixtisas sahəsinin müasir problemləri** " fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referat işləri,
- fərdi tapşırıqlar,
- praktiki məsələlər.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Birinci kollektiv sualları.

1. İnformasiya və informasiya texnologiyası anlayışı.
2. İnformasiya texnologiyasının məzmunu, tarixi və məqsədi
3. İnformasiya texnologiyalarının xüsusiyyətləri, növləri
4. Verilənlərin emal texnologiyası
5. İdarəetmənin informasiya təminatı texnologiyası
6. Mövqeyli və mövqeysiz say sistemləri. Ədədlərin bir say sistemindən digər say sistemə çevrilməsi
7. Verilənlərin kompüterdə təsvir olunması
8. Mənfi ədədlərin xüsusi kodlaşdırılması
9. İnformasiyanın miqdarının ölçü vahidləri və informasiyanın kodlaşdırılması

İkinci kollektiv sualları.

1. Kompüter şəbəkələri haqqında ümumi məlumat
2. Kompüter şəbəkələrində istifadə olunan texnologiyalar və avadanlıqlar
3. Lokal kompüter şəbəkəsi.
4. Açıq sistemlərin qarşılıqlı əlaqə modeli. Qlobal kompüter şəbəkələri
5. Informasiya texnologiyalarının texniki vasitələri
6. Informasiya texnologiyalarının proqram vasitələri
7. Informasiya texnologiyalarının rəqlamentləri
8. Informasiya məhsulları və xidmətləri anlayışları. Informasiya məhsulları və xidmətlərinin tələbatçılıq xüsusiyyətləri
9. Informasiya məhsulları və xidmətlərinin təsnifatı
10. Informasiya təhlükəsizliyinin əsas istiqamətləri və baza prinsipləri, onun təmin olunmasının metod və vasitələri

XV. İmtahan sualları:

I-blok

1. Informasiya və informasiya texnologiyası anlayışı.
2. Informasiya texnologiyasının məzmunu, tarixi və məqsədi
3. Informasiya texnologiyalarının xüsusiyyətləri, növləri
4. Verilənlərin emal texnologiyası
5. İdarəetmənin informasiya təminatı texnologiyası
6. Mövqeyli və mövqeysiz say sistemləri

II-blok

7. Ədədlərin bir say sistemindən digər say sistemə çevrilməsi
8. Verilənlərin kompüterdə təsvir olunması
9. Mənfi ədədlərin xüsusi kodlaşdırılması
10. Informasiyanın miqdarının ölçü vahidləri və informasiyanın kodlaşdırılması
11. Yeni informasiya texnologiyaları haqqında ümumi məlumat
12. Yeni informasiya texnologiyalarının əsas xüsusiyyətləri və prinsipləri

III-blok

13. Informasiya texnologiyasının iyerarxik strukturu
14. Kompüter şəbəkələri haqqında ümumi məlumat
15. Kompüter şəbəkələrində istifadə olunan texnologiyalar və avadanlıqlar
16. Lokal kompüter şəbəkəsi
17. Açıq sistemlərin qarşılıqlı əlaqə modeli
18. Qlobal kompüter şəbəkələri

IV-blok

19. Informasiya texnologiyalarının texniki vasitələri
20. Informasiya texnologiyalarının proqram vasitələri
21. Informasiya texnologiyalarının rəqlamentləri
22. Informasiya məhsulları və xidmətləri anlayışları
23. Informasiya məhsulları və xidmətlərinin tələbatçılıq xüsusiyyətləri
24. Informasiya məhsulları və xidmətlərinin təsnifatı

V-blok

25. Informasiya təhlükəsizliyinin əsas istiqamətləri və baza prinsipləri

26. Informasiya təhlükəsizliyinin təmin olunmasının metod və vasitələri
27. Lokal və uzaq məsədə tərləşən komputer sistemlərinə edilən hücumların tipik növləri
28. Informasiya mühafizəsinin aparat-proqram metodları
29. Informasiya sistemləri və verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri onların rolu və problemləri
30. İntellektual texnologiyalar və sistemlər.

"Texnologiya və texniki elmlər» kafedrasının 12.09.2025-ci il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol-1).

Kafedra müdri:

dos. R.F. Əliyev

Fənn müəllimi:

prof. Ə.K. Kərimov